



Громоздова Л. В., к.е.н., доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СТРАХОВИЙ РИНОК В АГРАРНІЙ СФЕРІ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Анотація. Страховий ринок в аграрній сфері регіонів України є нерозвинутим. Потрібна низка конструктивних дій з боку регіонального керівництва, щоб ситуація була покращена, серед них: забезпечення достовірної інформації для всіх учасників страхового механізму в регіонах, створення системи регіонального страхового моніторингу, наявність державних та регіональних програм розвитку аграрних страхових послуг в регіонах України.

Ключові слова: страховий ринок, агросфера, сільськогосподарські ризики, регіон.

Страховий ринок в аграрній сфері регіонів України залишається найменш розвинутим, що зумовлено низкою об'єктивних і суб'єктивних причин. Однією з об'єктивних причин, яка стосується не лише аграрного сектора економіки, є малорозвинутість страхового бізнесу. Варто звернути увагу ще на одну проблему. Для успішного страхування дуже важливо, аби обидві сторони страхового процесу отримували достовірну інформацію один від одного. Страховик — про ті ризики, які реально загрожують сільськогосподарському виробництву, а страхувальник — про умови страхування та виплати відшкодування. З одного боку, якщо страховик на підставі спотвореної інформації недооцінив ризики конкретного виробництва, він опиняється під загрозою понести значні збитки в результаті виплати відшкодування. З іншого боку, страхувальник може не отримати очікуваного відшкодування після настання страхового випадку через те, що інформація щодо умов та процедур страхування, надана йому страховиком, не була повною. При цьому обидві сторони зацікавлені в тому, аби надати іншій неповну або асиметричну інформацію.

Подолати цю проблему можна шляхом здійснення постійного моніторингу на регіональному рівні поведінки страхувальника. Тому у штаті страхової компанії потрібна достатня кількість кваліфікованих спеціалістів із сільськогосподарською освітою, а також адміністративні витрати на виконання робіт із моніторингу. Крім того, моніторинг ефективний лише тоді, коли в країні по діловому виконуються норми договірної права та спірні питання можуть швидко й справедливо бути вирішені в суді. З огляду на зазначені особливості методу моніторингу поведінки страхувальника, він видається надто витратним для українських страхових компаній [1].



Розвиток сільських та периферійних територій

Другим шляхом вирішення даної проблеми в регіонах України є використання нового на сьогоднішній день виду страхування на основі погодного індексу. Цей метод майже повністю виключає ризик викривлення інформації, адже згідно з ним факт настання страхового випадку засвідчується даними метеорологічних станцій, які ведуть спостереження за погодними умовами. При цьому право на отримання відшкодування виникає в страхувальників у разі засвідченого цими станціями виходу досліджуваних погодно-кліматичних показників за межі встановлених нормативів [2, с.83-88].

Регіоналістика орієнтує на те, що страхування в аграрній сфері на основі погодних індексів вимагає певних передумов для свого розвитку. По-перше, наявності історичних даних про погоду та врожайність за тривалий період, принаймні за 30 років. По-друге, створення системи, яка б дозволяла збирати надійні дані, які відповідали б міжнародним стандартам якості. По-третє, потрібен розвиток формальних фінансових ринків, аби страхові поліси на основі погодних індексів могли обертатись як фінансовий інструмент [3;88].

Проте, на думку регіоналістів, страхування в аграрній сфері на основі погодних індексів має низку переваг, зокрема: таке страхування має низькі адміністративні витрати, завдяки економії від використання стандартного контракту замість укладання окремого контракту з кожним страхувальником; використання погодних індексів запобігає виникненню у сільськогосподарських виробників «поганих» стимулів, коли, стає вигідним пророкувати втрату врожаю заради отримання страхового відшкодування; система страхування на основі погодних індексів є доступною клієнтам з будь-яким рівнем доходів, вона надає можливість придбати такий обсяг страхового покриття який є посилюючим для конкретного клієнта.

Висновки. Отже, в ситуації, що склалась у аграрній сфері в регіонах України потрібно знайти оптимальне рішення щодо подальшого стимулювання страхування сільськогосподарських ризиків товаровиробників найефективнішим способом. Необхідно розробити оптимальну регіональну стратегію розвитку страхування сільськогосподарських ризиків, створити умови для функціонування товариств взаємного страхування, розвиток індексного страхування, створення резервного фонду для накопичення коштів для ризиків, які не підлягають страхуванню, який має використовуватися із такими цілями, а також ефективні та прозорі процедури здійснення відшкодування за державними та регіональними програмами. Важливими напрямками також є наукові дослідження щодо забезпечення об'єктивності інформації, зокрема в системі бухгалтерського обліку, а також розвиток страхування на регіональному рівні від окремих ризиків.

Список літературних джерел:

1. Задорожний О. Сільгоспризики: особливості страхування та податкові наслідки // Вісник. – № 20. – 25.05.2012. – [Електроний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/1950>



Розвиток сільських та периферійних територій

2. Зуб Г.І. Державна політика щодо розвитку страхування сільськогосподарських ризиків [Текст] / Г.І. Зуб // Облік і фінанси АПК. – 2006. – №6. – С.83-88.
3. Мних В.М. Страхування сільськогосподарських ризиків і їх вплив на фінансово-економічну діяльність сільськогосподарських підприємств [Текст] / В.М. Мних // Агросвіт. – 2007. – № 2. – С. 28-31.
4. Навроцький С. А. Страхування майна сільськогосподарських товаровиробників [Текст]: дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / Навроцький Степан Аркадійович. – Київ, 2012. – 236 с.

Дяконенко О.І., к.е.н, с.н.с.

Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України

РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Анотація. Досліджено сучасний стан та перспективи розвитку сільських поселень в умовах адміністративно-територіальної реформи. Досліджено праці зарубіжних науковців у сфері децентралізації, на основі яких обґрунтовано ймовірний характер та напрям дії бюджетної реформи в Україні задля мінімізації деструктивних наслідків.

Ключові слова: сільські поселення, адміністративно-територіальна реформа, сільське населення, децентралізація, розвиток, Україна.

Проблема дослідження та її актуальність. З початком адміністративно-територіальної реформи, метою якої є оптимізація перерозподілу бюджетних ресурсів задля формування фінансової самодостатності населених пунктів та підвищення рівня життя населення, сільські поселення здобули можливість для формування економічного підґрунтя збереження людського капіталу на селі. Здійснюючи багатовекторний вплив на розвиток сільських поселень, децентралізаційна реформа прямим та опосередкованим чином впливатиме на трансформацію сільської поселенської мережі та щільності поселень, формуючи якісно новий стан та форму функціонування системи сільського розселення.

Наразі в Україні реалізація адміністративно-територіальної реформи триває в умовах дотаційності більшості сільських об'єднаних територіальних громад (ОТГ), що обумовлено значно меншими, порівняно з населеними пунктами більшої людності, фінансовим потенціалом, концентрацією економічного та людського капіталу. Наукові дослідження неодноразово підтверджували залежність між фінансовою спроможністю та людністю поселення, що в умовах зниження щільності сільських поселень та низького рівня фінансової спроможності сільських ОТГ є